

Efni: Umsókn um fararleyfi - Surtsey – rannsóknarleiðangur líffræðinga

Umhverfisstofnun hefur móttækið umsókn Náttúrufræðistofnun Íslands, dagsett 5. maí 2022, um fararleyfi út í Surtsey vegna rannsóknarstarfa.

Surtsey er friðlýst sem friðland sbr. auglýsing nr. 50/2006. Óheimilt er að fara í land í Surtsey nema með skriflegu leyfi Umhverfisstofnunar. Heimilt er að veita leyfi til ferða út í Surtsey til rannsókna og verkefna sem tengjast þeim, eða til kvikmyndatöku og/eða ljósmyndunar vegna gerðar fræðsluefnis með sérstaka skírskotun til Surtseyjar eða rannsókna þar.

Lýsing verkefnis:

Um er að ræða árlegan leiðangur líffræðinga til Surtseyjar þar sem sinnt verður rannsóknum á landnámi og framvindu lífríkis í eyjunni. Gerðar verðar mælingar í föstum reitum, fylgst með afdrifum tegunda sem þar hafa fundist og nýjum landnemum, skordýrum verður safnað, fuglar skráðir og taldir og gerðar mælingar á virkni jarðvegs og gróðurs. Í för með leiðangrinum verða tveir kvikmyndatökumenn. Ráðgert er að leiðangursmenn dvelji í eyjunni 18.-21. júlí 2022. Gist verður í skála Surtseyjarfélagsins en 2-3 leiðangursmenn munu dvelja í tjöldum. Leitað verður til Landhelgisgæslunar með flutning til og frá eyinni og einnig til Björgunarfélags Vestmannaeyja ef þörf krefur.

Áhrifamat:

Umhverfisstofnun metur verkefni ekki líklegt til að hafa neikvæð áhrif á verndargildi svæðisins sé farið eftir skilyrðum leyfisins. Um er að ræða árlegan leiðangur vísindamanna til að vakta lífríki eyjarinnar.

Skilyrði:

Umhverfisstofnun veitir Náttúrufræðistofnun fyrir sitt leyti leyfi til að fara í land í Surtsey og stunda þar rannsóknir sbr. lýsingu hér að ofan 18.-21. júlí 2022 að uppfylltum eftirfarandi skilyrðum:

- Fararleyfið gildir eingöngu fyrir eftirtalda aðila:
 - Olga Kolbrún Vilmundardóttir, NÍ, leiðangursstjóri: gróðurmælingar á föstum mæltreitum, fuglaathuganir
 - Járngerður Grétarsdóttir, NÍ: gróðurmælingar í föstum mæltreitum
 - Matthías S. Alfreðsson, NÍ: söfnun skordýra
 - Pawel Wasowicz, NÍ: landnám og útbreiðsla æðplöntutegunda
 - Starri Heiðmarsson, NNV: landnám og útbreiðsla fléttutegunda
 - Bjarni Diðrik Sigurðsson, LbhÍ: mælingar á virkni gróðurs og jarðvegs í föstum mæltreitum, fuglaathuganir
 - Esther Kapinga, LbhÍ: söfnun jarðvegssýna til rannsókna á jarðvegisdýrum
- Hafa skal þetta bréf með í för á meðan verkefninu stendur og kynna fyrir starfsfólki þau skilyrði sem fylgja leyfinu, áður en undirbúningur og vinna hefst.
- Tilkynna skal til starfsmanns Umhverfisstofnunar á svæðinu hvenær brottför er til Surtseyjar með að minnsta kosti tveggja sólahringa fyrirvara.

- Umhverfisstofnun skal tilkynnt um öll frávik við áður útgefna verkefnafræðingum, og eins ef breyting verður á tímasetningu verkefnis eins fljótt og auðið er.
- Virða skal umgengisreglur sem gilda um svæðið.
- Leiðangursmenn skulu gæta þess að hreinsa allan fatnað og farangur áður en lagt er af stað til að tryggja að engar lífverur, plöntuhlutar og jarðvegur berist til Surtseyjar til að tryggja að landnám/þróun lífs eigi sér stað án tilstuðlan mannsins. Er það á ábyrgð leiðangursstjóra að tryggja að allir leiðangursmenn viti af þessu og sjái til þess að það sé gert.
- Ef í ljós kemur að hreinsun fatnaðar og/eða búnaðar er ábótavant getur eftirlitsmaður farið fram á að búnaður sé skilinn eftir, frestað för þar til úrbætur hafa farið fram eða farið fram á að fararleyfi viðkomandi sé afturkallað.
- Gæta verður þess að ganga vel um viðkvæma náttúru Surtseyjar þar sem bannað er að trufla dýralíf, raska jarðminjum og skerða gróður.
- Gæta verður þess að allur farangur verði tekin til baka sem og allur sá úrgangur sem til fellur á meðan dvalið er í Surtsey.
- Ekkert drykkjarvatn er í eyjunni og verða leiðangursmenn að flytja það með sér. Þá er þar engin salernisaðstaða.
- Á meðan dvalið er í eyjunni ber leiðangursmönnum að hlíta fyrirmælum starfsmanns friðlandsins.
- Ef upp koma álitamál um framkvæmdir sem tengjast verkefninu og frágang svæðisins skal hafa samband við Umhverfisstofnun í síma 591-2000.
- Sýnataka í Surtsey er eingöngu fyrir þau verkefni sem talin eru upp í verkefnafræðingum og óheimilt er að afhenda þriðja aðila sýnin í gróðaskyni.
- Halda skal umferð um mávabyggðir í lágmarki. Sérstaklega skal gæta þess að stýggja ekki ófleyga ungfugla. Einnig skal gæta þess að stýggja ekki þá seli sem mögulega kunna að dvelja í fjörum á norðanverðri eyinni.

Ef framkvæmdaraðili veldur náttúruspjöllum með framkvæmd í skilningi 87. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd getur Umhverfisstofnun t.d. lagt fyrir framkvæmdaraðila að afmá jarðrask og lagfæra gróðurskemmdir eða stöðvað framkvæmdir sbr. nánar XV. kafla laganna.

Ef umhverfisaðstæður á svæðinu breytast getur Umhverfisstofnun skv. 2. mgr. 89. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd breytt skilyrðum leyfis, bætt inn nýjum skilyrðum eða afturkallað leyfið til að koma í veg fyrir verulegt, ófyrirséð tjón á náttúru Íslands.

Sé skilyrðum leyfis ekki fullnægt getur Umhverfisstofnun afturkallað leyfið skv. 1. mgr. 89. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd.

Með í för verður Magnús Freyr Sigurkarlsson, starfsmaður friðlandsins.

Leiðbeiningar um hreinsun fatnaðar og búnaðar er að finna í fylgiskjali með bréfi þessu.

Virðingarfyllst

Magnús Freyr Sigurkarlsson
svæðissérfræðingur

Þórdís Vilhelmína Bragadóttir
sérfræðingur